

ACC. N:R. M. 13080:1-9.
Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Albo Adress: Bladvax
Socken: Fågeltofta Berättat av: Folkskolläraren Ernst Rosqvist.
Uppteckningsår: 1952. Född år 1898 i Ystad.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- Pestkyrkogården i Fågeltofta. 1.
- Självspillingars begravning utanför kyrkogården i Fågeltofta. 2.
- Stål på självspillingars bröst i kistan. 3.
- En självspillings begravning. Grannarna lägga ullsax på den döde. 4.
- Skyddsåtgärder mot koleran i Fågeltofta. 5.
- Storstädning på kyrkvinden. ^Gamla inventarier spolierades. 6.
- Den ^Palmcreutz' ska altaruppsatsen, som eldades upp. 7 - 9.

Skriv endast på denna sida!

M. 13080 : 1.
Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Albo Adress: Gladsax
Socken: Fågeltofta Berättat av: Folkskoll. Ernst Rosqvist
Uppteckningsår: 1952 Född år 1898 i Cystad

Pestkyrkogården i Fågeltofta. 1.

På Bondrum nr 13 (Kulladal) uttogs socknens pestkyrkogård. Det var en backe intill ~~en~~ en mossmark. Nu är denna mossmark sedan ett 30-tal år utdikad, så att den är åker. Efter att tidigare ha varit betesmark är hela området nu uppodlat. Marken har tidigare tillhört Kronovalls gods men är nu i privat ägo. Backen är inte inhägnad. Så länge området utgjorde betesmark, fanns där hägnad, men själva pestkyrkogårdsområdet var inte markerat med stängsel. Ingen har blivit begravd på området.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13080: 2.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Albo Adress: Gadsax
Socken: Fågeltofta Berättat av: Folkstoll. Ernst Rosqvist
Uppteckningsår: 1952 Född år 1898 i Ystad

Självspillingars begravning utanför kyrkogården i Fågeltofta. 2.

Den gamle kyrkovaktmästaren Jöns Nilsson i Fågeltofta (död för c:a 20 år sedan) omtalade, att man förr begravde självspillingar utanför kyrkogården på å-hällan ned mot Nybro-ån. Denna å rinner upp i Fågeltofta. Detta område har nu tagits i anspråk för Nya kyrkogården och utgör den nuv. kyrkogårdens östra del. Innan området invigdes till ord. kyrkogård, var man rädd för att gå förbi området. Man var naturligvis rädd, för att de där begravda självspillingarna gingo igen.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13080:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Albo Adress: Gladsax
Socken: Tågellofta Berättat av: Folkstoll Ernst Rosqvist
Uppteckningsår: 1952 Född år 1898 i Ystad

Stål på självspillingars bröst i kistan.

3.

Den gamle kyrkoväktaren Jöns Nilsson omtalade för mig, att när han grävde gravar på Nya kyrkogården (= området, där självspillingar förr jordades) påträffade han ett antal gamla gravar, där självspillingar alltså begravts. Han sade, att han alltid påträffat knivblad eller annat eggverktyg ovanpå liket. Eggverktyget hade alltså lagts på den dödes bröst. Det var en gammal tradition här. Självspillingarna skulle fästas vid jorden, så att de inte gingo igen.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13080 : 4.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Albo Adress: Gladsax
Socken: Fågeltofta Berättat av: Folkskoll. Ernst Rosqvist
Uppteckningsår: 1952 Född år 1898 i Ystad

4.

En självspillings begravning. Grannarna lägga ullsax på den döde.

F. Kyrkoväktaren Jöns Nilsson berättade, att i hans unga dagar hade i Fågeltofta begravts en självspilling. Denne hade inga anhöriga. Då sålunda ingen fanns, som kunde traditionsenligt lägga eggverktyg på självspillingen, togo grannarna och lade en fårsax (ullsax) på hans bröst. Det var, för att ~~de~~ han skulle lämna de levande i fred.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13080 : 5.
Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Albo Adress: Gladsax.
Socken: Fågeltofta Berättat av: Folkeskoll. Ernst Rosqvist
Uppteckningsår: 1952 Född år 1898 i Ystad

Skyddsåtgärder mot koleran i Fågeltofta.

5.

Mor Lars Jöns har berättat för mig, vad hon fick höra av sin far.

Han var född på 1780-talet.

Han hade berättat, att man på 1830-talet var rädd för koleran.

På sockenstämma bestämdes det, att ingen främling fick passera genom Fågeltofta. Ingen utanför socknen fick komma in i socknen.

Man hade dubbla bommar över vägarna och vaktmanskap utsatt. Om man såg någon, som sökte passera vid sidan om vägen, jagade man personen i fråga och fastsög honom. Man räste med granris och tjära i gårdarna, ty man trodde, att det skulle hjälpa till att hålla farsoten borta. Koleran kom inte heller till Fågeltofta.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13080:6.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Albo Adress: Gladsax.
Socken: Fågeltofta Berättat av: Folkskoll. Ernst Rosqvist
Uppteckningsår: 1952 Född år 1898 i Ystad

6.
Storstädning på kyrkvinden. Gamla inventarier spolierades.

År 1932 hade vi här i Fågeltofta en kort tid en kyrkovaktmästare, som fick för sig att "städa" upp " på kyrkvinden. Gamla handsnidade, förgyllda ljuskronor av trä från början av 1700-talet samt andra träföremål av ansenlig ålder slog han sönder utan att rådfråga någon och eldade upp. Bland annat strök då också med en altaruppsats, som hovjunkaren Dehr Palmcreutz, ägare till Kronovall och Beggsjöholm, skänkt till kyrkan omkring år 1760.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13080: 7.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Albo Adress: Gladsax
Socken: Fågeltöfta Berättat av: Folkeskoll. barnot Rosqvist
Uppteckningsår: 1952 Född år 1898 i Ystad

Den Palmcreutzska altaruppsatsen, som eldades upp.

Den altaruppsats, som hovjunkaren Pehr Palmcreutz till ^Aronovall och Bergsjöholm skänkt till Fågeltöfta kyrka och som kyrkovaktmästaren eldade upp 1932, var en klumpig sak, har man sagt mig. Den var besatt med glaskulor av olika storlek och i olika kulör samt försedd med vapensköldar. Anders Nilsson, Thurelund, minns dessa vapensköldar mycket väl, och han vill erinra sig, att på den plats, där altartavlan nu är placerad, sutto dessa 2 vapensköldar infällda i altaruppsatsen. Efter senaste sekelskiftet utbyttes hela den palmcreutzska altaruppsatsen mot den nuvarande .

Palmcreutz' altaruppsats hamnade på kyrkvinden. Vid ett besök i kyrkan en vardag år 1932 för att justera någrastämmor i orgeln fick dåv. kantorn, ^Karl Bjärbo, nu i Borrby, se kyrkovaktmästaren

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13080:8.
Landskap: Skåne Upptecknat av: Gurd Wallin
Härad: Albo Adress: Gladöax
Socken: Fågeltöfta Berättat av: Tolleskall Ernst Rosqvist
Uppteckningsår: 1952 Född år 1898 i Ystad

8.

bära ned träföremål från kyrkvinden. Då fäste han sig särskilt vid de 2 vapensköldarna, tog hand om dem och räddade dem på så vis undan förstörelsen. Bjärbo var intresserad av adliga sköldemärken. Genom uppslagsverk fick han -sade han mig då - vetskap om ornamentiken och färgskalan. Han restaurerade sköldarna. Om de blivit helt rätt, vet jag inte. Likaså snidade han till partier och färgbehandlade sköldarna. På Palmcreutz' angives också på baksidan: "Restaurerad och målad av Kantor K. Bjärbo - - 1932".

Sköldemärkena ha sålunda en gång i tiden ~~prykt~~ varit altarprydnad på samma vis som sköldemärkena på predikstolen, skänkt på 1600-talet av en annan ägare till Kronovall, Anders Sinclair.

Pehr Palmcreutz är bekant bl.a. för sina storslagna donationer ~~1765~~ 1765 till en "scholeinrättning" för Fågeltöfta och

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 13080:9.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Gust Wallin
Härad: Järestad Albo Adress: Gladsax
Socken: Albo Fågeltöfta Berättat av: Folkskoll. Ernst Rosqvist
Uppteckningsår: 1952 Född år 1898 i Ystad

9

en för Bjäresjö,

han had varit kammarjunkare vid Anhalt-Benburgska hovet i
Hoym och hade säkert haft tillfälle att lära känna den tysk -
holländska byggnadskonsten.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!